

Gerelateerd samenwerkingsverband Practoraat Zorg & (Sensor) technologie

'We focussen ons op de toepassing vanuit de eindgebruiker, want dáár moet je verandering bewerkstelligen.'

TEKST
Karin Meijboom

FOTOGRAFIE
Sijtze Veldema

Interview met Jenske Lorijn, sectormanager Zorg & Welzijn en Elvira Coffetti, projectleider Zorg & Techniek bij Drenthe College

Op 30 juni jl. heeft het Drenthe College, mede namens de Hanzehogeschool, gemeente Assen, provincie Drenthe en 21 zorginstellingen en bedrijven, een aanvraag ingediend bij het Regionaal Investeringsfonds mbo. Het Practoraat bouwt voort op de succesvolle samenwerking in het project innovatiewerkplaats Zorg & (Sensor)technologie, wat gaat over praktijkgericht onderzoek en het ontwikkelen van innovaties.

Wat was destijds de aanleiding voor de innovatiewerkplaats?

Lorijn: 'De provincie Drenthe heeft te maken met sterke vergrijzing en een groeiende groep zorgvragers. Zorgvragers wonen daarnaast langer thuis en de afstand tot zorgverleners is hier vaker relatief groot. Het is daarom belangrijk om mensen mogelijkheden te bieden waarmee ze zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en de eigen regie behouden.'

'Innovatieve technische oplossingen kunnen de burger en zorgmedewerkers hierbij helpen' vult Coffetti aan. 'Er is al veel op het gebied van technologische innovaties, maar deze worden niet, of niet op de juiste manier gebruikt. Dat heeft voor een groot deel met gedrag te maken.'

Lorijn: 'Het is interessant om te benoemen dat uit provinciaal overleg naar voren kwam dat de transitie ook gevolgen heeft voor de mensen die in de zorg werken. Zij krijgen te maken met een veranderend zorgveld die een andere benadering vereist, bijvoorbeeld door het gebruik van technologische innovaties. Medewerkers moeten daardoor anders worden opgeleid. Er moet onderzocht worden welke competenties in de toekomst nodig zijn om de gevraagde zorg en ondersteuning te kunnen bieden.'

Elvira Coffetti (l.) en Jenske Lorijn (r.)

‘De regio is vervolgens gaan brainstormen binnen de Kopgroep Zorg en Innovatie, een bestaande samenwerking van zorginstellingen, bedrijven, kennisinstellingen en de gemeente Assen. Daar kwam de wens naar voren om technologische innovaties vanuit de zorginstellingen te initiëren en onder begeleiding van de zorg- en de technologiewereld verder te ontwikkelen. Om dit idee in de praktijk te brengen is er een aanvraag gedaan bij het Centre of Expertise Healthy Ageing voor de innovatiewerkplaats “Zorg en (sensor)Technologie”. Daar zijn we anderhalf jaar geleden mee gestart.’

Vol enthousiasme legt Coffetti uit wat er binnen de werkplaats gebeurt: ‘Hier doen multidisciplinaire en multilevel teams praktijkgericht onderzoek en worden innovaties ontwikkeld. De teams bestaan uit personeel van de zorginstellingen en bedrijven, lectoren, docenten, onderzoekers en mbo- en hbo-studenten uit zorgopleidingen en technische opleidingen.’

‘Onze mbo-studenten zorg en welzijn halen onderzoeksvragen op via de zorgprofessionals op de werkvloer. Hun uitgangspunt is daarbij altijd de eindgebruiker, dus de zorgverlener of zorggebruiker. Het is dan ook belangrijk dat zij vanaf het begin worden meegenomen bij de ontwikkeling.’

‘Aan de hand van een onderzoeksvraag wordt binnen een zorginstelling geïnventariseerd waar knelpunten of problemen liggen, dit wordt gedaan door zorgstudenten. Vervolgens onderzoeken zij of het probleem opgelost kan worden door middel van aanpassingen aan bestaande innovaties of dat er iets nieuws ontwikkeld moet worden. De zorgstudenten en techniekstudenten gaan met de uitkomsten samen werken aan de benodigde innovatie.’

Lorijn: ‘De slagingskans van een innovatie wordt groter als je rekening houdt met de eindgebruiker, bijvoorbeeld dat het de dagelijkse routine van de gebruiker niet verstoort. We focussen ons op de toepassing vanuit de eindgebruiker, want dáár moet je verandering bewerkstelligen. Het gaat er dus niet om dat er nog meer ontwikkeld moet worden, maar dat er een brug geslagen wordt tussen gebruik en ontwikkeling.’

Voorbeeld: Smart toilet

Vanuit een zorginstelling kregen wij de vraag om onderzoek te doen naar een technologische innovatie om vocht- en voedingstekort gemakkelijker te kunnen monitoren. Studenten zijn gezamenlijk met dit vraagstuk aan de slag gegaan. Dit waren hbo-studenten Sensortechnologie, Human Technology en Verpleegkunde en mbo-studenten Verpleegkunde.

De zorgstudenten hebben de risicodiagnosen vocht- en voedings- tekort in de ouderenzorg onderzocht. Uit literatuur en praktijkonderzoek kwam naar voren dat vocht- en voedingstekort veelvoorkomende problemen zijn bij kwetsbare ouderen. Een mogelijk gevolg hiervan is blaasontsteking, wat voor veel bijkomende problemen kan zorgen. Vervolgens is onderzocht welke metingen gedaan moeten worden om deze problematiek vroegtijdig te kunnen signaleren en welke gegevens de verpleegkundige nodig heeft. De technische studenten zijn vervolgens aan de slag gegaan met het bouwen van een prototype van de innovatie. Tussentijds kwamen de beide groepen studenten regelmatig samen om te overleggen.

Het resultaat is een “slim” toilet geworden. Dit toilet meet door middel van sensoren de kleur, stroom en hoeveelheid urine en de frequentie van toiletbezoek. Het slimme toilet meet daarnaast het gewicht van de persoon die er op zit. Het toilet stelt geen diagnose, maar biedt de mogelijkheden om trends te zien in de data die wordt verkregen. Momenteel staat er een testtoilet op de Hanzehogeschool en binnenkort worden een aantal toiletten geplaatst bij Interzorg.

Waarom een aanvraag voor extra financiering?

Lorijn: ‘De innovatiewerkplaats heeft een projectduur van twee jaar. In deze periode hebben we een goed project opgezet en mooie resultaten bereikt waar we erg trots op zijn. De stuurgroep van de innovatiewerkplaats heeft daarom aangegeven innovatiewerkplaats te willen verstevigen en verduurzamen. Dit is de reden waarom we een aanvraag hebben gedaan bij het Regionaal Investeringsfonds mbo.’

Coffetti: ‘En waar binnen de innovatiewerkplaats de nadruk lag op productontwikkeling verschuift het accent in dit Practoraat meer naar houding en gedrag. Door middel van lesmodules, projecten en onderzoek leren studenten anders kijken naar oplossingen in de zorg en maken kennis met technologie. Voor ons is die verandering in gedrag belangrijk, dus wat deze samenwerking doet met studenten. Dit doen we uiteraard in samenwerking met andere onderwijsinstellingen, zorg- en welzijnsinstellingen, overheden en bedrijven.’

Lorijn: 'Wat dit Practoraat uniek maakt is dat we de reguliere onderzoekspiramide omdraaien waarbij het mbo aan het eind staat. De onderzoeksvragen worden door mbo-studenten opgehaald en vloeien vanuit daar door naar het hbo en wo. Het mbo staat hierdoor aan het begin van de ontwikkeling van nieuwe kennis en inzichten. Tegelijkertijd wordt een brug geslagen tussen medewerkers in de zorg en het gebruik van technologie.'

Wat is de eerstvolgende stap?

Lorijn: 'Volgend schooljaar krijgen alle eerstejaarsstudenten binnen zorg en welzijn een introductiemodule over "Zorg en Welzijn en Technologie". In de opvolgende jaren bieden we de keuzemodules "Zorg en Technologie" en "Innovatie en Technologie" en in het laatste jaar kunnen mbo-studenten hun eindonderzoek doen op het snijvlak zorg en technologie. We starten in de opleidingen die vallen onder zorg en welzijn, uitbreiding met andere opleidingen sluiten we niet uit. Zittende medewerkers nemen deel in de projecten, maar kunnen ook gebruik maken van de ontwikkelde modules. Zo werken we van twee kanten om zorgprofessionals voldoende toe te rusten op de toekomstige zorg.' ■

Het Practoraat Zorg & (Sensor)technologie is een uniek onderzoeks- en opleidingscentrum op het gebied van zorg en (sensor)technologie in de provincie Drenthe. Het plan is opgesteld door Drenthe College, Hanzehogeschool, Interzorg, VDL Wientjes en Gemeente Assen in samenwerking met HealthHub Roden, Provincie Drenthe, Zorg Innovatie Centrum, DOME User Platform, ZorgpleinNoord, UMCG, Icare, Zorgbelang Drenthe, Martini Ziekenhuis, United Care, ZZWD, Feniks, Zorgzaak, Avics, Espria, Domesta, Tangenborgh, Embed, Stichting Dignis, WZA en Treant.

Het Drenthe College (sector Zorg en Welzijn) is trekker van het Practoraat en verantwoordelijk daarmee voor de organisatie en financiering.

Regionaal Investeringsfonds mbo

Waarom specifiek een aanvraag bij dit fonds?

Coffetti: 'Ons project past bij de kamerbrief van minister Bussemaker om het middelbaar beroepsonderwijs beter te laten aansluiten bij de wensen van het bedrijfsleven. In deze brief heeft de minister het erover dat mbo's lectoraten kunnen aanstellen die naast lesgeven praktijkgericht onderzoek doen. Het gaat er om dat je een brug slaat tussen onderwijs en de beroepspraktijk.'

Wat levert het op?

'Wat het oplevert is een mooie en stevige samenwerking tussen verschillende Drentse organisaties die samen het doel hebben om het gebruik van technologie in de zorg te verbeteren. Daarnaast kunnen we studenten opleiden die goed voorbereid zijn op de toekomstige zorg en een open blik en houding hebben ten opzichte van technologie', aldus Coffetti.

Tips bij het indienen van een aanvraag?

Coffetti: 'Je moet een duidelijke visie hebben die je uitdraagt, en die door anderen gedeeld wordt. Daarmee heb je een basis voor een sterke aanvraag.'

Er zijn 5 doelen geformuleerd:

1. Verbeteren van kennis, vaardigheden en (onderzoekende) houding van 500 studenten per jaar in het mbo over technologie in de zorg.
2. Verbeteren van kennis, vaardigheden en (onderzoekende) houding van 10 docenten per jaar in het mbo over technologie in de zorg.
3. Stimuleren van 40 multidisciplinaire en multi-level samenwerkingsprojecten
4. Minimaal 26 bedrijven en zorginstellingen sluiten zich aan bij het Practoraat Zorg & (Sensor)technologie.
5. Verbetering van kennis en vaardigheden van technologie in de zorg van 50 werknemers van bedrijven en zorginstellingen per jaar.

Het Practoraat houdt zich bezig met vier activiteiten om de doelstellingen te behalen, namelijk onderzoek, projecten, onderwijs- vernieuwing en community-opbouw.